

שיח ושיג בפרשה

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו ... וחי אחיך עמך" ... (כה', לה')

מלוה ה' חונן דל

אדם המפרנס את העני הוא בגדר מלוה ה', כי הקב"ה הרי מפרנס את האדם, ואם הוא נשאר עני ואתה בא וחוטף את המצווה נחשב הדבר בגדר הלוואה להקב"ה. אם נתאר לעצמנו שהיה אדם עשיר בא ומבקש מאיתנו סכום מסוים לכמה ימים, ודאי שהיינו נותנים לו כי בעוד כמה ימים התמורה שהוא יחזיר לנו תהיה כפל כפליים.

למה לא נחשוב כך גם לגבי הקב"ה? אם הקב"ה גרם לכך שיהיו עניים זה בכדי שאנו נפרנסם ובכך נזכה לתמורה נאותה לא ממלך בשר ודם אלא ממלך מלכי המלכים הקב"ה! מי מאיתנו לא יחפוץ לזכות במתנה נפלאה זו? אך לצערנו, אנו חושבים שאם ניתן מכספנו לעני יחסר לנו ואין אנו מבינים שהדבר דומה לנר שמדליק נר אחר, ובעקבות ההדלקה ישנם שני נרות דולקים, כך לגבי ההלוואה לעני. אין ספק, כי בעקבות העזרה לעני הקב"ה לא יגרום שיחסר לנו, אולי לא נראה זאת באופן המיידני אך ריבנו של עולם הוא יודע לעשות את החישובים וליצור עבורנו רק רווחים.

הרב נסים יגן זצ"ל סיפר כיצד ניתן לקבל מתנת שמים של תוספת חיים בזכות העזרה לעני:

תלמיד חכם אחד שהיה מחזר אחרי מצוות הכנסת אורחים והיה מוכן למסור נפשו עבור מצוה קדושה זו, נשאל ע"י ידידו "והלא תלמוד תורה כנגד כולם?"

השיב להם "אספר לכם דבר מה ותבינו לפני מספר ימים הייתי חולה במצב קשה מאד. לפתע הרגשתי שנשמתי עולה לבין דין של מעלה והתחילו לדון אותי.

והנה אני רואה אדם זקן הבא לקראתי ומוסר לדיינים פתק. הדיינים קראו את הפתק ומיד יצא כרוז שאמר לי "חזור לעולמך!"

יצאתי מבית הדין ולא ידעתי לאן אני הולך, והנה שוב ניצב לידי אותו זקן ואמר לי "בוא ואראה לך את הדרך". שאלתי אותו "מי אדוני?"

אמר לי "דע לך, שלפני ששים שנה כשהיית ילד קטן נזדמנתי לעירך, והיה המנהג בעירכם שלאחר תפילת ליל שבת כל יהודי היה לוקח עני לביתו ואני נשארתי לבדי כי לא היה מי שיאזר להכניסני לביתו היות ומבגדיי נדף ריח רע. והנה אתה ואביך יצאתם אחרונים, וראיתי שביקשת מאביך שיקח את העני הזה עמכם הביתה, ואביך ענה לך שאיננו מסכים בגלל הריח הרע הנוף מבגדי. כך הלכתם לביתכם ועדיין נותרתי לבדי בביהכ"נ.

כשהגעתם לבית אתה סירבת לאכול ואמרת "אם לא תביאו את העני לא אוכל לאכול עמכם בסעודה זו". אז שלחו אותך לקרוא לי ואכלתי עמכם, בסעודה זו ניצלתי ממוות כי היה זה אחר כמה ימים שלא בא מזון לפי.

לימים כשנפטרת לבית עולמי הייתי מצפה מתי יגיע הזמן ואוכל לגמול עמך חסד, והיום שהגעת לבית דין, נגזרה עליך מיתה, ולכן הנה אנכי ניצב לקראתך ללמד עליך זכות ובפתק כתבתי "ריבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך, שכל המקים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא".

והנה בזכות זה הוסיפו לי עוד שנתיים..."

סיים אותו תלמיד חכם את סיפור הנורא "הנכם רואים, כי קיבלתי שנתיים של חיים במתנה בזכות החסד ותמיכה בעני, האם אפשר להפסיק אפילו רגע אחד מעשית חסד?"

אהבת ישראל

מהי "שנאת חנם". המשך

מהי "שנאת חנם"? הגמרא אומרת, בית דין שהיה חורף דינו של אדם למות על עון שבת או עריות פעם בשבעים שנה היה נקרא "בית דין קטלני". משום שאמנם עשה אדם עברה החיב עליה מיתה, אבל על בית הדין היה מטל להפך בזכותו בכל מיני אפנים שונים פדי שלא יומת בפעל, ואם ארע שפעם בשבעים שנה היה בית הדין נצרך להמית מישהו, היה מכנה בשם "בית דין קטלני". נתבונן!

אדם עבר עברה שהתורה החליטה עליה ענש מיתה, ואם כן, יש לבית הדין את כל הסבות להרגו, ואף על פי כן אין רוח חכמים נוחה מאותו בית דין שחורף משפטו של הנדון, ולו אף פעם בשבעים שנה. וכאן השאלה:

אדם הבא לריב עם רעהו או עם שכנו, אשה עם רעותה וכדומה, הכיצד יתכן להתמלאת בשנאה אחד לשני ולאחל לשני איזושהי קללה מאיזה מקרה או התנהגות שתהיה! מי אנו שגדון ונפסק על מקרה ריב פשלנו פסק דין על הזולת, פסק דין שאין לו שום סמכות הלכתית!

הבה ונשאל את אותו נפגע בכבודו או ברכושו מהזולת:

נפגעת מחברך - נכון. יתכן והפגיעה בכבודך היתה קשה; ההפסד ברכושך היה גדול. מההקפדה והשנאה שמשותלת בקרבך, הנך מאחל אף את הגרוע ביותר לחברך. נניח, חס וחלילה, שמעגת שלמחרת ארעה תאונת דרכים לחברך שפגע בך ונדרס למנות - מה תהא מחשבת השונא מגיע לו! אדם רע פנה, חסר דרך אכף - זה מה שצריך לקרא לו. ה' העניש אותו בגלל שהוא ביש אותי, הפסיד את ממוני. ועוד מחשבות דומות לאלו.

כלומר,

אתה מצדיק ענש גזר דין מנות על פלוני אשר פגע בכבודך. אתה מצדיק את גזר הדין על אשתו שצריכה להיות אלמנה, בנני יתומים, הוריו שכולים, וכל משפחתו צריכה לסבל חרפת מסכנות כל ימיהם בצער ובגיון, שנים על שנים, ואלו אתה - שגלו ורגוע: פלוני שפגע בכבודי ובממוני נהרג, וברוך המקום שהרגו... הגש לך אכזריות גדולה מזו ?? המשך יבוא (ר' יעקב ישראל לוגאסי)

אמונה

ו. על-ידי אמונה האדם חביב להשם יתברך כאשה לבעלה. (ספר המידות)

מעלת המשמח חתן וכלה

וכתוב בילקוט שמעוני (מלכים רמז רלב): גמילות חסדים אנו למדים מאיזבל, כי ביתה היה סמוך לשוק, וכל מת שהיה עובר בשוק, היתה יוצאת מתוך ביתה ומכה בכפיה, ומקוננת בפיה, ומהלכת עשרה צעדים. וכל חתן שהיה עובר בשוק, היתה יוצאת מפתח ביתה ומסלסלת בכפי ידה, ומהלכת עשרה צעדים. ונתנבא עליה אליהו הנביא ז"ל; "הכלבים יאכלו את איזבל בחלק יזרעאלי". והאברים שגמלו חסד, לא שלטו בהם הכלבים וניתנו לקבורה, שנאמר: "וילכו לקברָה ולא מצאו בה כי אם הגלגלת והרגלים וכפות הידים" (מלכים ב, ט, לה).

(הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

מידת הביטחון

אברך תלמיד חכם שהגיע לפרקו, ביקש לשאת בחורה צנועה ויראת שמים אף שמצבה הכלכלי של משפחתה היה בכי רע. ההורים משני הצדדים נפגשו וחתמו על הסכם השידוכין שכל צד יתן שלושים אלף דולר ובתום ההסכם לחצו ידיים וקבעו את מועד החתונה בעוד כחודשיים.

לאחר שההורים המאושרים חתמו על ההסכם, אם הכלה המיועדת לא ידעה את נפשה מדאגה מנין לבעלה סכום כה גדול. האם ישנה באמתחתו סכום שמור שהיא לא ידעה עליו? כשנשאל על כך בעלה השיב "לא, אין לי אך ה' יעזור. מדובר בחתן ירא שמים תלמיד חכם, וחייבים לעשות את כל המאמצים שבתנו תחתן עם אברך זה".

"לאילו מאמצים אתה מתכוון? שאלה האשה את בעלה "האם אתה מתכוון לצאת לעבוד ולעזוב את הכולל?"
"לא!!! אני מתכוון להמשיך ולעסוק בתורה!"

אך היא מוסיפה ללחוץ "הרי בעוד חודשים הם יכנסו תחת החופה והבטחת את הכסף לפני החופה! מנין תביא להם כסף?"
"ה' יעזור! ה' יעזור! ה' יעזור!"

אך האם לא נרגעה ובצר לה החליטה לפנות לאשת הרב אלישיב על מנת שתתן לה עצה מה לעשות. הרבנית הבינה שמדובר במצב לא פשוט והיא הפנתה את האשה לבעלה הגאון הרב אלישיב. הגאון הרב אלישיב הבין מדברי האשה שאין להם רכוש או מזומנים שניתן לפדותם לצורך החתונה, והוא ביקש שבעלה יבוא אליו לבירור העניין. ואכן כאשר הגיע האב לביתו של הרב הם שוחחו על האפשרויות השונות כדי להשיג את הסכום הנדרש.

הרב הציע לבעל שיצא לעבוד, כיוון שמועד החתונה מתקרב ומשיחתו הבין שאין להם אפשרות לממש הבטחתם. אך האיש בשלו "אני לא יכול לצאת לעבודה. אני לא יכול בלי לימוד תורה".

אך הרב אלישיב לוחץ "אולי תיקח המלצה מכמה גדולים ותסתובב בין בתי הכנסת וכך תוכל לצבור לפחות חלק מן הסכום". אך האב בשלו "אני לא בנוי לזה, לא מתאים לי להסתובב כעני ולהתחנן לבקש נדבות".

"ומנין תשיג את הכסף?" מקשה הרב אלישיב.

"הקב"ה יעזור. הוא בוודאי יעזור. הוא יודע שיש חתונה ויש לנו התחייבות מן השמים יעזרו לנו!"

כאשר ראה הרב שהאיש עומד איתן בדעתו ולא מוכן לעשות השתדלות אף לא מינימלית על מנת להשיג את הכסף, הציע לבסוף הצעה שאולי יש בכוחה לסייע.

"גש לישיבה ממול, שם יש להם רשימת נדיבים רבים התומכים בישיבה. תאמר למנהל הכספים, שאני ביקשתי שיתן לך רשימה של כמה נדיבים מחו"ל ותשלח להם מכתב אולי בע"ה משם יסייעו לך..."

"לכך אני מסכים" אמר הבעל לבסוף.

ניגש האיש למנהל הכספים וביקש את רשימת המתנדבים מחו"ל עפ"י המלצתו של הרב אלישיב. המנהל הוציא תיק עב כרס והחל שולף רשימות של תומכים.

"אין צורך בכרטיסים רבים..." אמר האיש "תן לי רק אחד ואליו אני אשלח בקשתי".
"ואולי לא תענה?" הקשה המנהל.

"ה' יעזור".

האב רשם את שמו של אחד הנדיבים התומך בסכום של עשר דולר לחודש לישיבה. האב נראה מאושר ופנה לדואר כדי לשלוח בקשה לנדיב מארה"ב. וכך כתב האב "אנו משפחה עניה ובתנו עומדת להינשא. התחייבנו לסך של שלושים אלף דולר ואין באפשרותנו להשיג הסכום. אנא סייע לי".

המכתב נשלח והאב המשיך בלימודיו כרגיל בכולל.

האם, לעומת זאת, לילות רבים הייתה דואגת בעיקר כאשר התקרב מועד החתונה.

ולפלא לאחר שבועיים הגיע מכתב למשפחה ולמכתב צורף צ'ק על סך... שלושים אלף דולר!

תדהמה אחזה את כל בני הבית ובטחונו של האב בהקב"ה קיבלה סיוע ואישור משמים.

השמועה עשתה לה כנפיים והסיפור החל להתפרסם בירושלים והגיע גם לאוזני מנהל הכספים של הישיבה שהתפלא הרי מדובר באדם שתורם רק עשרה דולרים לחודש...

לאחר שבוע נסע מנהל הישיבה לגיוס כספים והפעם החליט להגיע תחילה לביתו של הנדיב העשיר.

האיש קיבלו בסבר פנים יפות ולפתע נשאל כיצד "הרשה לעצמו" לתת סכום כה נכבד למכתב בודד שהגיע אליו, והנה הישיבה עם מצבה הקשה מקבלת ממנו סכום זעום לחודש.

"אספר לך", אמר לו הנדיב "אנו זוג הנשוי שנים רבות. עשר שנים לא זכינו להיפקד בילדים. כל הטיפולים והכספים שהשקענו לא הביאו מזור לבעייתנו.

והנה בשבת בזמן פתיחת ההיכל התחננתי להקב"ה ואמרתי 'ריבונו של עולם! אם נזכה להיפקד אני מבטיח שהילד יגדל על ברכי התורה ואנו נתמוך במשפחה עניה שצריכה סיוע להשיא את ילדיהם'.

לפני כחמש שנים נולדה לנו בת ולפתע חלתה הילדה במחלה קשה שהרופאים לא מצאו לה מזור. טיפולים רבים עברה הילדה ואנו יחד איתה עברנו ייסורים לא קלים. לאחר טיפולים רבים פנינו לרופא מומחה בעל שם עולמי וב"ה לפני כחודש קיבלנו את תוצאות הבדיקות והיינו המומים, הילדה התגברה על מחלתה והיא כעת בשלבי החלמה אחרונים.

באותו יום שקיבלנו את תוצאות הבדיקות בדואר, הגיע מכתב נוסף מאותה משפחה שביקשה סיוע לחתן את בתם.

מיד ניגשתי לבנק וביקשתי למשוך את תכנית החיסכון שלי, נדהמתי לשמוע שהסכום למשיכה הוא שלושים אלף דולר בדיוק.

ראיתי בכך אות משמים למילוי בקשת המשפחה, על כן מיד משכתי את הסכום המבוקש והוא, כאמור, נשלח למשפחה. (אור דניאל).